

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)

Təsdiq edirəm:

«İqtisadiyyat» kafedrasının

müdiri: i.ü.f.d., S.İ.Hümbətova

“MÜASİR SİYASİ İDEOLOGİYALAR”

FƏNNİ ÜZRƏ İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI

(Syllabus)

Fənn haqqında məlumat

Fənnin kodu:	01107
Fənnin növü:	seçmə
Fakültə:	İqtisadiyyat və idarəetmə
Tədris yükü:	45 (30/15)
Fənnin krediti:	4 (dörd)

Kursun təsviri

“Müasir Siyasi İdeologiyalar” kursu beynəlxalq münasibətlər, politologiya, sosial psixologiya, fəlsəfə və s. kimi əsas kursların fundamental kateqoriyalarına və nəzəri konstruksiyalarına əsaslanır, onları sahə ilə bağlı inkişaf etdirir və konkretləşdirir. Beynəlxalq siyasi hadisələr kontekstində siyasi təhlilin əsas metodologiyaları və üsulları nəzərdən keçirilir; Siyasi təhlil və tənqidi təfəkkür texnikalarından istifadə üzrə ilkin bacarıqlar formalaşır. Kurs tələbələrə tənqidi koqnitiv mövqe, demək olar

ki, hər hansı bir materialla işləmək üçün alətlər və gələcəkdə daha dəqiq, ardıcıl, sistematik düşünmək bacarığı haqqında fikir verəcək, buna görə də gündəlik, stereotipik və daxili bir alternativ təmin edəcəkdir.

Fənnin tədrisində məqsəd:

“Müasir Siyasi İdeologiyalar” fənninin mənimsənilməsinin əsas məqsədi tələbələri siyasi elm və təcrübədə istifadə olunan məlumatların toplanması və təhlilinin əsas üsulları ilə tanış etmək, onların tədqiqat və analitik fəaliyyətdə tətbiqi üçün əsas bacarıqları formalaşdırmaq, habelə tələbələrin tənqidi təfəkkürün əsaslarını inkişaf etdirmək.

Fənnin tədrisi qarşısında duran vəzifələr aşağıdakılardır:

- siyasi proseslərin təhlili metodologiyası ilə tanışlıq;
- siyasi proseslər və hadisələr haqqında məlumatların toplanması üsullarının nəzərdən keçirilməsi;
- empirik təhlil metodlarından istifadənin məzmunu və texnologiyasının öyrənilməsi;
- siyasi proqnozlaşdırma metodologiyasına yiyələnmək;
- siyasi məlumatların toplanması və təhlili üçün metodların tətbiqi bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi.
- kurs iştirakçılarının texnika, bacarıq və tənqidi düşünmə qabiliyyətlərinin mənimsənilməsi prosesinin inkişaf edə biləcəyi şərait yaratmaq;
- tənqidi təfəkkürün müxtəlif aspektləri ilə bağlı əsas anlayışları, texnikaları, bacarıqları mənimsəmək;
- tənqidi təfəkkürün inkişafı sahəsində iştirakçıların öz təcrübəsini təhlil etmək üçün şərait yaratmaq;
- kurs iştirakçılarının şəxsi düşüncə və ünsiyyət imkanlarını artırmaq üçün bir vasitə kimi tənqidi təfəkkürdən istifadə edərək praktiki məsələlərin həlli üçün situasiyalar yaratmaq.

Fənnin tədrisi metodikası

Bu fənni öyrətmə prosesi zamanı mühazirələrin təqdim olunması ilə yanaşı, interaktiv müzakirələrin keçirilməsi, beyin fırtınası metodlarından, komandada iş formasında halda praktiki nümunələrin (case studies) istifadəsi, beynəlxalq siyasi sənədlər və KİV materialları ilə işləyərkən müxtəlif siyasi analiz metodları və tənqidi düşüncə texnikalarının tətbiqi planlaşdırılır. Tələbələr sərbəst yazı tapşırıqları yerinə yetirəcək və testləri tamamlayacaqlar. Mövzunun spesifikasiyasına uyğun olaraq, ən müxtəlif öyrətmə və öyrənmə metodlarından istifadə ediləcək

.Kursu bitirdikdən və bütün mövzuları öyrəndikdən sonra fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər:

«Müasir Siyasi İdeologiyalar» fənnini öyrənmək nəticəsində tələbələr aşağıdakıları bilməlidirlər:

1. Araşdırma prosesinin mahiyyəti və xüsusiyyətləri, beynəlxalq münasibətlərdə araşdırma metodlarının seçimi prinsipləri;
2. Empirik araşdırmanın müəyyən metodlarının spesifikasiyası və məqsədəuyğunluğunun tətbiqi, onların istifadəsinin müxtəlif nümunələri;
3. Sistem yanaşmasının elmi və fəlsəfi kateqoriya kimi əsas nəzəri və metodoloji prinsipləri;
4. Tənqidi düşüncənin əsasını təşkil edən elmi təqdimatların kompleksi;
5. Tənqidi düşüncənin əsas kompetensiyaları və xüsusiyyətləri.

Tələbə bacarmalıdır:

1. Analitik tapşırıqlar qoymaq, tədqiqat sualını və əsas fərziyyələri formalaşdırmaq, əsas anlayışları operativləşdirmək;
2. Empirik məlumatların axtarışı və toplanması, informasiya mənbələrinin peşəkar qiymətləndirilməsi və məlumatların emal üçün hazırlanması üzrə müstəqil iş görmək;

3. Toplanmış məlumatların toplanması və təhlili üçün keyfiyyət və kəmiyyət üsullarını adekvat şəkildə seçmək və tətbiq etmək;
4. Sistemli yanaşma əsasında problemlə vəziyyətlərin tənqidi təhlilini aparmaq, fəaliyyət strategiyası hazırlamaq;
5. Ziddiyyətləri müəyyən etmək və etibarlı mülahizələri axtarmaq üçün müxtəlif məlumat mənbələrini müqayisə etmək;

Prekvizitlər:

Bu fənni öyrətmək üçün əvvəlcədən tələb olunan başqa bir fənn yoxdur.

Mühazirə mövzuları

Bu mövzuda tələbələrə oxunacaq mühazirə mövzularının adları:

- 1.** İdeologiyanın yaranması və mahiyyəti
- 2.** Siyasi partiyanın mahiyyəti. Partiya sistemləri
- 3.** Liberalizm. Neoliberalizm
- 4.** Konservatizm. Neokonservatizm
- 5.** Siyasi islamın üç dalğası. İslam fundamentalizmi
- 6.** Müasir Xristian Demokratiyası
- 7.** Müasir Sağçı Ekstremizm. Faşizm və Neofaşizm
- 8.** Müasir Sosial Demokratiya
- 9.** Müasir kommunizm hərəkatı. Kommunizm və solçu ekstremizm
- 10.** Müasir pasifizm. Ekoloji hərəkatla
- 11.** Müasir feminizm
- 12.** Millətçi hərəkatlar müasir zəmanədə

İstinadlar **Əsas ədəbiyyat**

1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022;
2. Богатуров А.Д. Международно-политический анализ. М., 2017;
3. Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016;
4. Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014;
5. Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011;
6. Беляева Н.Ю., Зудин А.Ю. Основы политического анализа. М., 2007;
7. Симонов К.В. Политический анализ. М., 2002;
8. P.H.Pollock, V.C.Edwards. The Essentials of Political Analysis. 2019;

9. Патрик Кинг. Практический интеллект. М., 2019;
10. Том Чатфилд Критическое мышление. Анализируй, сомневайся, формируй свое мнение. М., 2018;
11. Канеман Д. Думай медленно, решай быстро. Москва, 2011;
12. Иванов О. Манипуляция общественным сознанием. М., 2022

XI. Mövzuların məzmunu və tədris-tematik bölgüsü

	Mövzuların adı	Mövzuların əsas məzmunu	Ədəbiyyat	Mühazirə	Seminar
1	İdeologiyanın yaranması və mahiyyəti	“İdeologiya” anlayışına əsas yanaşmalar. İdeologiyaların əsas funksiyaları, təsnifatları və növləri. Yaranma və inkişaf mərhələləri	1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2. Богатуров А.Д. Международно-политический анализ. М., 2017; 3. Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; 4. Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014; 5. Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011; 6. Беляева Н.Ю., Зудин А.Ю. Основы политического анализа. М., 2007; 7. Симонов К.В. Политический анализ. М., 2002 8. Р.Н. Pollock, В.С. Edwards. The Essentials of Political Analysis. 2019 9. https://stm.az/ru/news/16/azerbaycanda-fealiyyet-gosteren-tedqiqat-merkezleri	2	
2	Siyasi partiyanın mahiyyəti. Partiya sistemləri	Tədqiqat proqramının konsepsiyası Problem, mövzu və tədqiqatın məqsədi.. Konsepsiyaların operativləşdirilməsi. Hipotezlərin irəli sürülməsi və sınaqdan keçirilməsi. Tədqiqat metodlarının seçilməsi və problemin həlli mərhələsi	1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2. Богатуров А.Д. Международно-политический анализ. М., 2017; 3. Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; 4. Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014; 5. Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011;	2	2
3	Liberalizm. Neoliberalizm	Liberalizmin əsas müddəaları. Klassik liberalizmin əsas ideyaları. Liberalizmin mahiyyəti. Neoliberalizmin əsas prinsipləri. Liberal baxışlar sistemi	1. Политический процесс: основные аспекты и способы анализа: Сборник учебных материалов. Под ред. Мелешкиной Е. М. 2001 г. 2. Питерс Б.Г. Политические институты: вчера и сегодня// 3. Политическая наука: новые направления. Под ред. Гудина Р., Клингемана Х.-Д. М., 1999; 4. Истон Д. Политическая наука в Соединенных Штатах: прошлое и настоящее// Современная сравнительная политология. 5. Хрестоматия. Под ред. Голосова Г.В., Галкиной Л.А. М., 1997 6. Easton D. The Future of the Postbehavioral	2	

			Phase// Contemporary Empirical Political Theory. Ed. by Manroe K.R. Berkeley et al., 1997 7.Van Dijk T. Ideology: A Multidisciplinary Approach. London: Sage, 1998		
4	Konservatizm. Neokonservatizm	Konservatizmin əsas müddəaları. Konservatizm anlayışının mahiyyəti. Konservatizmin əsas prinsipləri. Neokonservatizmin xüsusiyyətləri. Mühafizəkarlar yeni dövrdə	1. Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014; 2.Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011; 3.Беляева Н.Ю., Зудин А.Ю. Основы политического анализа. М., 2007; 4.Симонов К.В. Политический анализ. М., 2002 5.Р.Н.Pollock, В.С.Edwards. The Essentials of Political Analysis. 2019	2	2
5	Siyasi islamin üç dalğası. İslam fundamentalizmi	İslamçılıq. Siyasi islamin əsas cərəyanları. Fundamentalizm anlayışının mahiyyəti. İslam fundamentalizminə əsas yanaşmalar. Radikal və Mötədil cərəyanın ideologiyalarda mahiyyəti	1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2.Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; М., 2002 3.Политический процесс: основные аспекты и способы анализа: Сборник учебных материалов. Под ред. Мелешкиной Е. М. 2001. 4.Мангейм Дж., Рич Р. Политология – методы исследования. М., 1997.	2	
6	Müasir Xristian Demokratiyası	Müasir Xristian Demokratiyası. Xristian Demokratiyasının tarixi İnkişafı. Müasir siyasətdə Xristian Demokratiyasının rolu. Konsepsiyaya yanaşmalar. Humanitar yanaşma.	1.Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2.Богатуров А.Д. Международно-политический анализ. М., 2017; 3.Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; 4.Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014; 5.Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011;	2	2
7	Müasir Sağçı Ekstermizm. Faşizm və Neofaşizm	Müasir sağçı ekstermizm. Faşizmin tarixi xüsusiyyətləri. Neofaşizmin xüsusiyyətləri. Müasir siyasi ideologiyalarda rolu. Neofaşizmin müasir dünyada təhlili	1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2.Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; М., 2002 3.Политический процесс: основные аспекты и способы анализа: Сборник учебных материалов. Под ред. Мелешкиной Е. М. 2001. 4.Мангейм Дж., Рич Р. Политология – методы исследования. М., 1997.	2	
8	Müasir Sosial Demokratiya	Müasir Sosial Demokratianın mahiyyəti. Müasir Sosial demokratianın başlıca xüsusiyyətləri. Müasir Sosial Demokratiya anlayışına yanaşmalar. Nəzəri konsepsiyalar	1.Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2.Богатуров А.Д. Международно-политический анализ. М., 2017; 3.Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование. М., 2016; 4.Введение в прикладной анализ международных ситуаций. М., 2014; 5.Попова О.В. Политический анализ и прогнозирование. М., 2011;	2	2
9	Müasir kommunizm hərəkatı. Kommunizm və	Müasir kommunizm hərəkatı. Kommunizm hərəkatı. Solçu ekstermizmin mahiyyəti. Nəzəri	1. Бочарников И.В. Политический анализ. М., 2022; 2.Ахременко А.С. Политический анализ и	2	

	solçu ekstermizm	konsepsiyalar. Anlayışa yanaşmalar	прогнозирование. М., 2016; М., 2002 3. Политический процесс: основные аспекты и способы анализа: Сборник учебных материалов. Под ред. Мелешкиной Е. М. 2001. 4. Мангейм Дж., Рич Р. Политология – методы исследования. М., 1997.		
10	Müasir pasifizm. Ekoloji hərəkətlə	Kahnemanın düşüncə sistemləri Müasir pasifizmin mahiyyəti. Konsepsiyaya əsas yanaşmalar. Nəzəri əsasları və əsas müddəaları	1. Патрик Кинг. Практический интеллект. М., 2019; 2. Том Чатфилд Критическое мышление. Анализируй, сомневайся, формируй свое мнение. М., 2018; 3. Канеман Д. Думай медленно, решай быстро. Москва, 2011; 4. Ивунина, Е. Е. О различных подходах к понятию «критическое мышление» / Е. Е. Ивунина. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2009. — № 11 (11). — С. 170-174. — URL: https://moluch.ru/archive/11/816/ (дата обращения: 24.07.2024). 5. Иванов О. Манипуляция общественным сознанием. М., 2022;	2	2
11	Müasir feminizm	Müasir Feminizm anlayışı. Feminizmin əsas xüsusiyyətləri. BMT yanaşması. Feminizmin nəzəri konsepsiyaları. Feminizmin baniləri	1. Патрик Кинг. Практический интеллект. М., 2019; 2. Том Чатфилд Критическое мышление. Анализируй, сомневайся, формируй свое мнение. М., 2018; 3. Ивунина, Е. Е. О различных подходах к понятию «критическое мышление» / Е. Е. Ивунина. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2009. — № 11 (11). — С. 170-174. — URL: https://moluch.ru/archive/11/816/ (дата обращения: 24.07.2024). 4. Иванов О. Манипуляция общественным сознанием. М., 2022;	2	
12	Millətçi hərəkətlər müasir zəmanədə	Müasir zəmanədə millətçi hərəkətlər. Millətçi hərəkətlərin başlıca xüsusiyyətləri. Millətçi hərəkətlərin tarixi xüsusiyyətləri. Yeni dövrdə millətçi hərəkətlərin əhəmiyyəti	1. Патрик Кинг. Практический интеллект. М., 2019; 2. Том Чатфилд Критическое мышление. Анализируй, сомневайся, формируй свое мнение. М., 2018; 3. Ивунина, Е. Е. О различных подходах к понятию «критическое мышление» / Е. Е. Ивунина. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2009. — № 11 (11). — С. 170-174. — URL: https://moluch.ru/archive/11/816/ (дата обращения: 24.07.2024). 4. Иванов О. Манипуляция общественным сознанием. М., 2022;	2	2
	Yekun			30	15

Seminar.

Seminarlarda tələbələrin keçdiyi materialı nə dərəcədə mənimsəmələri yoxlanılır, nəzəri və praktiki tapşırıqlara baxılır, işlərinin səmərəliliyi qiymətləndirilir.

Seminar məşğələlərində nəzəri və praktiki məlumatlarla yanaşı, konkret biznes situasiyaları müzakirə olunur, işgüzar oyunlar və viktorinalar keçirilir, müxtəlif ssenarilər təhlil edilir, müasir tədris metod və texnologiyalarından istifadə etməklə qrup və layihə tapşırıqları yerinə yetirilir.

Seminar məşğələlərinə hazırlaşmaq üçün mühazirələrdən və təqdimat materiallarından kurs materialını öyrənməklə yanaşı, tələbələrdən xüsusi tədris və elmi ədəbiyyatdan istifadə etməklə nəzəri materialı müstəqil öyrənmələri nəzərdə tutulur. Bakalavrların fənni öyrənmə prosesində fəaliyyəti frontal sorğu, ev tapşırığı və test üsulu ilə qiymətləndirilir.

Tələbə hər semestrə 100 bal toplamalıdır. Bunlardan 20 bal, kollokviumda 30 bal, imtahanda isə 50 bal toplanır. Tələbə hər dərsdə aktiv olmaqla seminar xalları toplayır. Seminarada hər bir tələbə cavabı maksimum 10 bal dəyərindədir - yekunda 20 bala malikdir. Beləliklə, tələbə yekunda 20 bal toplamaq üçün semestr ərzində ən azı 4 dəfə cavab verməlidir.

Mövzunun qiymətləndirilməsi

Tələbə qiymətləndirmə sistemi

Seminar balı:	20 bal	20 %
Aralıq imtahanı:	30 bal	30%
Yekun imtahan	50 bal	50%
Semestr üzrə	100 bal	100%

Tələbənin imtahan nəticələrinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı hər hansı şikayəti olarsa, universitetdə müəyyən edilmiş ümumi qaydalar əsasında Apelyasiya Komissiyasına müraciət edə bilər.

Qeyd: Tələbə imtahandan 17 baldan aşağı topladıqda, imtahandan əvvəl topladığı ballar ləğv edilir. Semestr ərzində imtahanda və imtahandan əvvəl toplanan ballar yekunlaşdırılır və yekun qiymətləndirmə aşağıdakı kimidir:

- A- "əla" - 91-100
- B - "çox yaxşı" - 81-90
- C - "yaxşı" - 71-80
- D – "qənaətbəxş" – 61-70
- E – "orta" - 51-60
- F – "qeyri-qənaətbəxş" – 51 baldan aşağı

Qiymətləndirmə forması:

"Əla" - kursun nəzəri məzmunu tam mənimsənilib, boşluqlar olmadan, mənimsənilən materialla işləmək üçün lazımi praktiki bacarıqlar formalaşmış, təlim proqramında nəzərdə tutulmuş bütün tədris tapşırıqları yerinə yetirilib, icra keyfiyyəti çox yüksəkdir.

“Çox yaxşı” - kursun nəzəri məzmunu tam mənimsənilib, boşluqlar olmadan, mənimsənilən materialla işləmək üçün lazımi praktiki bacarıqlar əsaslı şəkildə formalaşmış, təlim proqramında nəzərdə tutulmuş bütün tədris tapşırıqları yerinə yetirilib və onların həyata keçirilməsinin keyfiyyəti yüksəkdir.

“Yaxşı” - kursun nəzəri məzmunu boşluqlar olmadan tam mənimsənilib. Öyrənilmiş materialla işləməkdə bəzi praktiki bacarıqlar kifayət qədər inkişaf etdirilməmiş, təlim proqramında nəzərdə tutulmuş təlim tapşırıqlarının demək olar ki, hamısı yerinə yetirilmişdir, yerinə yetirilmə keyfiyyəti yaxşıdır, bəzi növ tapşırıqlar xətlərlə yerinə yetirilmişdir.

“Qənaətləndirici” - kursun nəzəri məzmunu qismən mənimsənilib, lakin boşluqlar əhəmiyyətli deyil, mənimsənilən materialla işləmək üçün lazımi praktiki bacarıqlar əsasən formalaşmış, təlim proqramında nəzərdə tutulmuş tədris tapşırıqlarının əksəriyyəti yerinə yetirilib. Tamamlanmış tapşırıqların bəzilərinə səhvlər var.

“Orta” - kursun nəzəri məzmunu qismən mənimsənilib, bəzi boşluqlar əhəmiyyətli xarakter daşıyır, mənimsənilən materiala qayğı göstərmək üçün zəruri praktiki bacarıqlar əsasən formalaşır, təlim proqramında nəzərdə tutulmuş tədris tapşırıqlarının əksəriyyəti tamamlandı, tamamlanmış tapşırıqların bəzilərinə (yarımdan azında) səhvlər var.

“Qeyri-qənaətbəxş” - kursun nəzəri məzmunu mənimsənilməmişdir, lazımi praktiki bacarıqlar inkişaf etdirilməmişdir, demək olar ki, bütün tamamlanmış tədris tapşırıqlarında kobud səhvlər var, kurs materialı üzərində əlavə müstəqil iş keyfiyyətin əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmasına səbəb olmayacaqdır.